

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מנחות ט

עניין: כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין

מי השילוח ח"א בראשית

ויאמר אל האשה אף כי אמר אלקים.

כתיב (תהלים י"ט, ח') תורת ה'

תמימה משיבת נפש, היינו כעין השבת אבידה, כי התורה ניתנה להשלים החסרון אשר נטבע באדם מיום הולדו¹, וכאשר נאמר לאדם ומעץ הדעת לא תאכל, מזה קפץ עליו הנחש כי כן דרך השונא לכוון את החסרון אשר נמצא במי ששונא ללכודו בחסרונו, וכשנאסר לאדם לאכול מן העץ הדעת היה מפני שיש לאדם חסרון בזה האכילה, ובאמת גם האדם היה מפחד מזה שהצריך הש"י להגדיר בעדו כמו שיתבאר, ולכן קפץ עליו הנחש והכשילו בזה. וזה ג"כ הענין שנאמר (דברים כ"ה, י"א) כי ינצו אנשים והחזיקה במבושיו, היינו מי שיבייש את חבריו בהחסרון אשר נמצא בו ויתבייש בו, ע"ז המשפט וקצתה את כפה היינו שנוטלין ממנו כל זכויותיו וינתנו לחבירו, כי כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין (מנחות ט:)² היינו כל הזכויות³ וכן היה המשפט כאן על הנחש שנתקלל על גחוונו תלך היינו שקצצו את כפיו לפי שכיון חסרונו של אדם הראשון ט.

מי השילוח ח"א שבת פח.

הנה דעת המלאכים שהתורה שייך גם להם, אחרי כי ראו וידעו שלא נמצא להם תועלת בה, כי התורה לא ניתנה רק להשלים החסרון כמ"ש (תהלים י"ט, ח') תורת ה' תמימה וכו', והוא כי קנין התורה אינו כקניני הון עוה"ז, כי קנין עוה"ז הוא דבר מותרות ואפשר להתקיים בלעדו, והתורה אינה כן רק כמ"ש (דברים ל"ב, מ"ז) כי הוא חייכם שעיקר חיות האדם תלוי בה, כי התורה משלמת את בריאת האדם במה שחסר לו מיום הולדו. וזה דאיתא בתנא דבי אליהו (רבה פרק כ"ב) שפגע בו תלמיד אחד ואמר לו אני מתאוה וחומד ומצפה לד"ת והשיב לו אין התורה נקנית אלא במי שמוסר נפשו עליה, אף שבאמת התלמיד הזה היה חומד לד"ת רק חמדתו היה להתענג בה כבהון ועושר עוה"ז, וזה שהשיב לו כי לד"ת צריך שימסור נפשו עליה, היינו למי שמכיר חסרונו ומוסר נפשו להשלים חסרונו, כי יראה כי באופן אחר אין לו חיים כלל. ועל אופן הזה היה חמדת המלאכים להתורה שיהיה שם שמים נקרא עליהם על אופן המבואר. ולזה אמר הקב"ה למשה להשיב להם והשיב להם כמו שנתבאר, והנה על כל

מי השילוח ח"א יתרו

ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה וכו'. כל הלבבות של ישראל נקראים מזבחי, וזהו לא תעלה וכו', היינו שלא תתגאה על שום נפש מישראל, וזהו אמרו אשר לא תגלה ערותך עליו היינו שלא תבוא עי"ז לידי בושה שאם תתגאה על שום אחד אז סופך שתדר מדרגה למטה הימנו והוא יעלה על מקומך⁴, כמו דאיתא בגמרא

מי השילוח ח"א כי-תצא

כי ינצו אנשים יחדו וכו'. והחזיקה במבושיו וקצתה את כפה וכו'. זה מרמז כשאדם יבייש את חבריו במה שמגלה את חסרונו הנמצא בו ויבוש בו, על זה נאמר והחזיקה במבושיו, היינו דבר שמתביש בו, וקצתה את כפה, היינו שע"ז יפסיד כל זכויותיו כי כף היינו ימין (מנחות ט:)⁵.

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON